

Lakossági bank-kapcsolatok,
bankválasztás szempontjai,
bankváltás akadályai

További elemzések

2007. március

TARTALOM

1. AZ ELEMZÉS HÁTTERE ÉS CÉLJAI	3
2. MÓDSZERTAN.....	4
3. MEGÁLLAPÍTÁSOK.....	5
Bankválasztás szempontjai a bankváltók körében.....	5
A bankváltók demográfiai jellemzői.....	9
Termékhasználat hatása a bankváltásra	13
A hitelátvitellel kapcsolatos ismeretek és a bankváltás kapcsolata.....	15
Választási lehetőség korlátozottságának érzete fogyasztási hitelek esetében	15
Egyéni bankhasználati diverzitás és folyószámla-váltás kapcsolata	16
Folyószámlához kapcsolódó termékek használata és a váltás kapcsolata	17
A folyószámla-váltási terveket befolyásoló tényezők	19
A váltási tervek és a korábbi bankváltás kapcsolata.....	21
Az OTP-t választók sajátos szempontjai	22
4. ÖSSZEGZÉS, KÖVETKEZTETÉSEK.....	23

1. Az elemzés háttere és céljai

A Gazdasági Versenyhivatal részéről felmerült az igény a 2006 tavaszán, lakossági szegmensben végzett kutatás eredményeinek további vizsgálatára. Ennek megfelelően a tanulmány célja az eredeti kutatási eredmények értelmezése során szóba került kérdések megválaszolása, az eredetitől eltérő statisztikai módszerek, adat transzformációk alkalmazásával.

Jelen vizsgálatban elsősorban, azon tényezők bemutatására törekszünk, amelyek historikusan befolyásolták a bankváltást, illetve, amelyek a bankváltási terveket valószínűsítik. Mindez elengedhetetlenül fontos ahhoz, hogy jobban megértsük a bankváltás mozgatórugóit, illetve azokat a gátakat, amelyeket a fogyasztók érzékelnek.

Mivel, a 2006 tavaszán végzett kutatás elsődlegesen a folyószámlaváltással foglalkozott, ennek megfelelően a hitelek más bankokhoz való átvitelére vonatkozó fogyasztói viselkedés sem historikusan, sem előre tekintve nem vizsgálható – nem csak az alacsony elemszám miatt, hanem azért is, mert az erre vonatkozó ismeretek és a tényleges tapasztalatok a fogyasztói oldalon alacsony szintűek.

Jelenlegi elemzésünk során több bontótényezőt használunk:

1. Szocio-demográfiai jellemzők
2. Termékhasználat
3. Bankváltók és nem bankváltók
4. Bankváltók váltási tudatosság szerinti elemzése
5. Jövőbeli folyószámla-váltási hajlandóság
6. Banki szintű bontások: OTP, nem OTP

2. Módszertan

Másodelemzést végeztünk az átadott SPSS adatállományon. A másodelemzés kezdő fázisában adat transzformációt végeztünk, amelynek során átkódoltuk az elemzéshez szükséges változókat bináris (kétértékű, ahol 0= nem, 1= igen) változókká. Az átkódolást a mellékelt atkod.sps syntax tartalmazza. Az átkódolást az tette szükségessé, hogy lineáris, illetve bináris logisztikus regressziót végezhesünk.¹ A regressziós elemzések függő változói a következők voltak:

- Váltott folyószámlát az elmúlt öt évben vagy sem
- Elképzelhetőnek tartja-e azt, hogy a következő egy évben folyószámlát vált vagy sem
- Tudatos volt-e a bankváltás (abban az értelemben, hogy kifejezetten azért nyitott új számlát, mert a régit meg akarta szüntetni), vagy sem

A regressziós elemzések célja az volt, hogy megismerjük, milyen tényezők befolyásolják szignifikánsan a folyószámla-váltást, illetve az erre vonatkozó hajlandóságot.

A bevont magyarázó tényezőket a mellékelt output file-ok tartalmazzák részletesen. Azokat a tényezőket vontuk be, amelyek a következő változó csoportokba tartoznak:

- Demográfiai jellemzők
- Termékhasználat (folyószámlán kívül)
- Folyószámla használat (kapcsolódó termékek használata)
- Folyószámla költségeihez való viszony

A regressziós elemzések mellett kereszt táblák² is készültek, amelyek speciális, részben a workshop-on felvetett kérdésekre válaszolnak.

¹ A regressziós modellek azt írják le, hogyan függ az egyik változó a másiktól: egy függő változó – esetünkben a bankot váltók, a bankot nem váltók, illetve a tudatosabb és a kevésbé tudatos váltók – viselkedését független háttérváltozókkal – szocio-demográfiai változók, termékhasználat stb. – magyarázzuk. Keressük azokat a változókat, melyek magyarázó ereje – a függő változókra nézve – erős és szignifikáns (A szignifikancia vizsgálat eredményeképpen megtudhatjuk, hogy mekkora szerepe lehet a véletlennek, szemben a vizsgálni kívánt változóval. Statisztikailag szignifikánsnak tekintünk egy kapcsolatot, ha a hozzá tartozó $p < 0,05$ (a p értéke minél kisebb, annál jobb), azaz 5%-nál kisebb annak a valószínűsége, hogy a talált összefüggés nem valóságos, csupán a véletlen eredménye).

Attól függően, hogy a függő (a magyarázandó) változónk milyen mérési szintű, beszélhetünk lineáris és logisztikus regresszióról. A lineáris regressziót akkor alkalmazzuk, ha a függő változó magasabb mérési szintű, folytonos változó (pl. jövedelem,), a logisztikus regresszió a függő változónk kétértékű, bináris (pl. váltott bankot vagy nem, elégedett vagy nem; ezek a változók két lehetséges értéket vehetnek fel: 0= nem; 1= igen).

² Kereszt tábla: két kategorikus (nominális vagy ordinális mérési szintű) változó (pl. nem, iskolai végzettség, foglalkozás) értékei együttes eloszlásának ábrázolása egy közös táblában. Az egyik változó sorváltozó, a másik oszlopváltozó, így számadatokkal jellemezhető, hogy van-e „sűrűsödés” a cellák egyes részein, vagy minden cellába nagyjából ugyanannyi elem jut. Chi²-próba segítségével pedig azt vizsgáljuk, hogy a változók közötti összefüggés szignifikáns-e, vagy csupán véletlen ingadozások eredménye.

3. Megállapítások

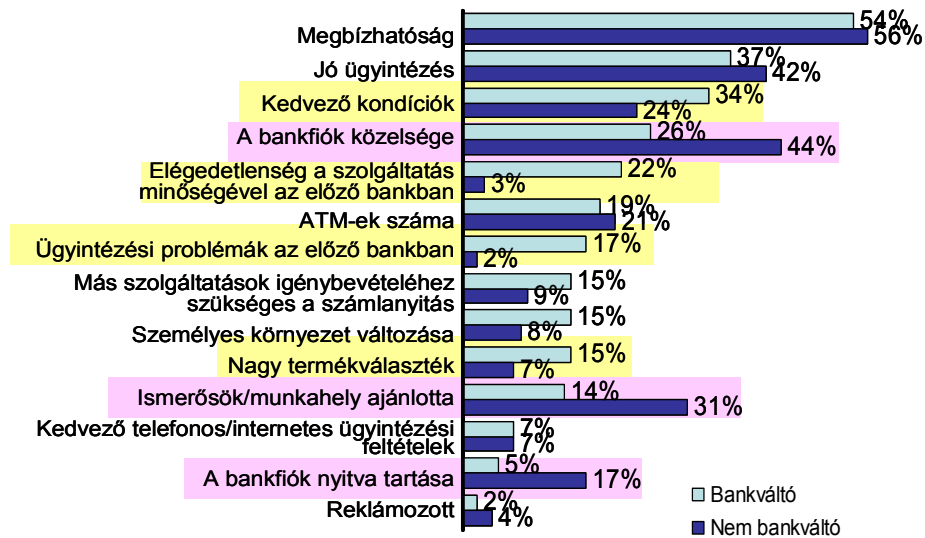
Bankválasztás szempontjai a bankváltók körében

A folyószámla-vezető bank megválasztásának szempontjait az eredeti tanulmány tartalmazta azokra vonatkozóan, akik nyitottak új számlát az elmúlt 5 évben. Itt egyrészt kényelmi szempontok, a bankfiók közelsége; a szolgáltatás minősége, mint megbízhatóság, jó ügyintézés; másrészt ismerősök, barátok véleményének befolyásoló hatásait figyelhettük meg.

Mivel a korábbi tanulmányban az új számlát nyitók bemutatására került sor, mostani vizsgálatunkban nem a számlanyitást, hanem a bankváltás tényét helyezzük a középpontba. Vagyis speciálisan a bankváltók szempontrendszerét vizsgáljuk meg, hiszen ez ad közelebbi információt arról, melyek a váltást befolyásoló szempontok.

Az eredeti tanulmány felhívja a figyelmünket arra, hogy a reprezentatív módon kiválasztott 800 főből mindössze 105 fő volt olyan, aki az elmúlt 5 évben nyitott folyószámlát és a nyitás időpontjában rendelkezett másik számlával is, vagyis volt lehetősége bankot váltani. Közülük 52-en meg is szüntették korábbi bankszámlájukat az új megnyitása miatt. A dúsított minta eredményeképpen az eredeti 52 interjút 150- re tudták növelni, 150 olyan emberrel vették fel a kapcsolatot, akik az elmúlt 5 évben nemcsak új számlát nyitottak, hanem korábbi számlájukat is megszüntették. A magasabb elemszám és könnyebb elemezhetőség végett, a bankváltással kapcsolatos tapasztalatokat a következőkben a dúsított mintán mutatjuk be (N=150).

1. ábra. Új számlanyitáskor, melyik három szempont volt a legfontosabb?

Bázis: új folyószámlát nyitottak N=389
Bankváltó: N=150, Nem bankváltó: N=238

Jelentős különbségeket találtunk a két csoport szempontrendszer között (1. ábra).³ Azok esetében, akik bár nyitottak új folyószámlát, de nem bankváltóként, inkább a kényelmi szempontok dominálnak, emellett a közeli ismerősök, munkatársak tapasztalatokra alapozott vagy hallomása útján szerzett ismereteinek közvetlen hatása is érvényesül (2. spo):

- a bankfiók közel van,
- közeli ismerősök, munkatársak ajánlása,
- a bankfiók nyitva tartása

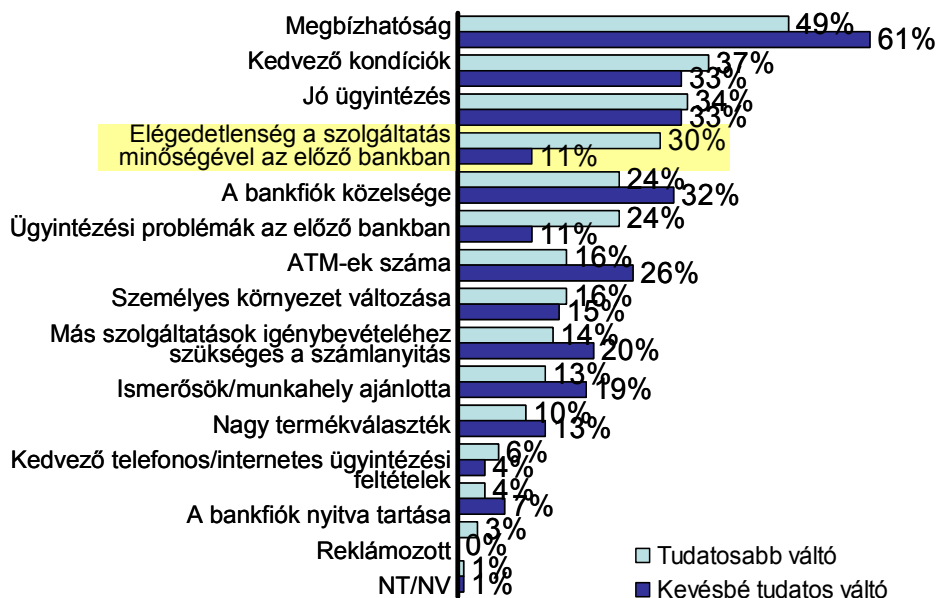
Az általunk megvizsgált, az elmúlt öt évben folyószámlát nyitók másik csoportját (közel 40%) azok jelentik, akik nem csak új folyószámlát nyitottak, hanem korábbi számlájukat, a nyitással párhuzamosan meg is szüntették. **Itt a bankválasztás elsősorban racionális döntések eredménye, csak másodsorban kényelmi szempontok következménye:**

- kedvező kondíciók,
- minőségi problémák szolgáltatással kapcsolatban a régi banknál,
- ügyintézési problémák a régi banknál,
- az új bank kínálta nagyobb termékválaszték,

³ A szignifikánsan nagyobb arányban előforduló tényezőket - csoportonként eltérő színnel - az ábrán kiemeltük. Sárgával a bankváltókat, rózsaszínnel a nem bankváltókat jelöltük meg.

Hipotézisünk igazolásához a bankváltók taborát (N=150) következő elemzésünkben további két szegmensre bontjuk, tudatos és kevésbé tudatos váltókra (2. ábra). Emlékeztetésképpen: tudatosabb váltónak azt tekintettük, akik kifejezetten azért nyitottak új számlát, hogy a régit megszüntessék.

2. ábra. A bankváltók számára legfontosabb három szempont bankválasztáskor.
Tudatosabb váltó, kevésbé tudatos váltók

Bázis: Számlanyitást követően régi számláját megszüntette N=128
Tudatosabb váltó: N=71; Kevésbé tudatos váltó: N=54; NT/NV: N=3

A bankváltók további két szegmensre bontásakor a következő tapasztalatokat fogalmazhatjuk meg: Láthatjuk, hogy mindkét létrehozott csoport számára bankválasztáskor a legfontosabb három szempont egységes képet mutat:

- megbízhatóság
- kedvező kondíciók
- jó ügyintézés

Tovább vizsgálva eredményeinket⁴, a bankváltás mögött egyetlen változó esetén valóban szignifikánsan eltérő eredmények mutathatók ki, melyek mentén az általunk létrehozott két csoport valamelyest elkülönül egymástól. A kevésbé tudatos váltóknál, – akik definíciók szerint nyitottak új számlát, emiatt nem volt szükség a régire – legfőképp (bár nem szignifikáns) a kényelmi szempontok dominálnak. Továbbá, itt nagyobb arányban előfordul, a más szolgáltatás igénybevétele mellett (minden bizonnyal lakáshitel), kötelezővé tett számlanyitás és a közeli ismerős véleménye is.

- a bankfiók közelsége,

⁴ Módszer: kereszttábla, 2. spo Chi² próba

- az ATM-ek száma,
- más szolgáltatások igénybevételéhez szükséges a számlanyitás,
- közeli ismerősök, munkatársak ajánlották

Értelmezésünkben a bankváltók másik táborát, a tudatosabb váltókat azok jelentik, akik azért nyitottak új számlát, mert meg akarták szüntetni a régit. Esetükben a bankváltás az „átlátom – tudom – döntök” ok-okozati kapcsolat eredménye. Ennek megfelelően a bankválasztásnál a kényelmi szempontok helyére a racionalitás lép:⁵

- kedvező kondíciók, költségek,
- elégedetlenség az előző bank nyújtotta szolgáltatás minőségével,
- ügyintézési problémák az előző banknál

Mindezek alapján azt mondhatjuk, hogy bár a bankválasztás szélesebb körben vizsgálva valóban nagyon gyakran kényelmi, disztribúciós okokból következik, az a kisebbség, amely bankot vált, és ezen belül is azok, akik ezt tudatos módon teszik, a választás során erősen mérlegelik a szolgáltatás minőségét és árát. Létezik tehát – bár kétségtelenül alacsony arányban – egy racionális motivációk által hajtott fogyasztói mozgás bankok között.

---

⁵ Bár az általunk generált két csoportnak ránézésre valóban eltérő szempontjaik vannak számlanyitáskor, egyedül a tudatosabb váltók esetén figyelhetünk meg tiszta szignifikáns kapcsolatot. Az előző banknál tapasztalt negatív élmények a szolgáltatásokkal kapcsolatban szignifikánsan nagyobb arányban vannak jelen a tudatosabb váltóknál.

A bankváltók demográfiai jellemzői

Az eredeti tanulmány bemutatta az újonnan folyószámlát nyitók demográfiai jellemzőit, azonban nem láttuk külön a bankváltók demográfiai profilját. Ezt azért tartottuk fontosnak külön megnézni, mert feltételezésünk szerint a bankváltást nyilvánvalóan befolyásolhatja a társadalmi státusz illetve az ezzel korrelációban⁶ lévő kulturális, ismereti különbségek.

Elemzésünkben a következő változókat használjuk (3. spo):

- Dúsított teljes mintát (N=898) két szegmensre bontjuk és vizsgáljuk szocio-demográfiai jellemzőjüket:
  - Bankváltók (N=150)
  - Bankot nem váltók (N=748)

- Majd a bankváltók csoportját alkotó további két szegmens (N=128)⁷ szocio-demográfiai sajátosságait elemezzük:
  - Tudatosabb bankváltók (N=71)
  - Kevésbé tudatos bankváltók (N=54)

Ha egyedül demográfiai jellemzők segítségével akarnánk leírni a bankváltókat, a következőket mondhatnánk el róluk (1. táblázat):

- Megyei jogú városok lakói
- Inkább férfiak
- Életkor alapján: 30-49 évesek
- Magasabb iskolai végzettségűek, min. érettségizettek
- Foglalkozás szerint: vállalkozók, cégtulajdonosok, vezetők, szellemi munkát végzők
- Házastársi/élettársi kapcsolatban élnek
- 70-90e Ft havi jövedelmük
- Internethasználók

⁶ Két változó közötti kapcsolat szorosságát mutatja. A korrelációs együttható 0 és 1 közötti értéket vesz fel. Minél szorosabb összefüggés van két változó között, annál közelebb áll a korrelációs együttható értéke az 1-hez, minél lazább az összefüggés két változó között, annál közelebb van a korrelációs együttható értéke a 0-hoz.

⁷ Az N=128 elemszám magyarázata: 22 fő első számláját nyitotta. Mivel ők nem szüntettek még meg számlát, nem tudtak válaszolni, a B7b kérdésre sem (Melyik állítás igaz inkább Önre? 1- Azért nyitottam új folyószámlát, mert meg akartam szüntetni a régit; 2- Nyitottam egy újat, emiatt már nem volt szükségem a régire).

A tudatosabb/ kevésbé tudatos váltóknál demográfiai jellemzője élesen nem tér el egymástól. A tudatosabb váltók inkább:

- Megyei jogú városok lakói
- Zömmel férfiak
- Életkor alapján: 40-49 évesek
- Magasabb iskolai végzettségűek, min. érettségizettek
- Vállalkozók, cégtulajdonosok, vezetők, szellemi munkát végzők

A kevésbé tudatos váltók közül többnek élnek falun. Bár a nők száma itt is alacsonyabb, ugyanakkor szignifikánsan magasabb arányban vannak jelen, mint azt láthattuk a tudatos váltóknál. Közöttük, inkább találkozunk fiatalokkal (18-29 éves), akik minden bizonnyal az egyetem/főiskola vagy az első munkahely hatására váltottak bankot. Iskolai végzettség tekintetében inkább magasabb iskolai végzettségűek, min. érettségizettek, de közülük sokan végeztek szakmunkásképzőt/szakiskolát is, ehhez kapcsolatosan foglalkozásuk alapján inkább szakmunkások, mint szellemi alkalmazottak. Az internet használta nem jellemző időtöltés.

1. táblázat. Bankváltók demográfiai sajátosságai⁸

%	Teljes minta (N=898)	Nem bankváltók	Bankváltók N=150	Teljes minta (N=128) ⁹	Tudatosabb váltók	Kevésbé tudatos váltók
Településtípus						
Budapest	18	19	15	16	16	17
Megyei jogú város	22	20	33	32	37	24
Város	27	27	27	25	28	20
Falu	33	34	25	27	20	39
Nem						
Férfi	49	46	65	67	65	61
Nő	51	54	35	33	35	39
Életkor kategória						
18-29 éves	25	25	24	21	16	26
30-39 éves	18	16	28	29	32	26
40-49 éves	21	20	28	27	31	24
50-59 éves	16	17	13	15	14	15
60 év felett	20	23	7	8	7	9
Iskolai végzettség						
8 általános alatt	2	2	1	1	1	-
8 általános	28	32	9	10	13	9
Szaktunokásképző/szakiskola	27	27	29	27	25	30
Érettségi	30	27	45	42	44	43
Diploma	13	12	17	20	17	19
Foglalkozás						
Szellemi szabadfoglalkozású	1	1	3	2	4	-
Vállalkozó, cégtul., felsővez.	6	5	12	12	17	6
Gazdálkodó, mg-i dolgozó	1	1	-	-	-	-
Vezető szellemi alkalmazott	3	3	4	5	1	7
Egyéb szellemi alkalmazott	18	17	25	26	25	26
Szaktunokás	24	22	35	34	30	41
Betanított/segédmunkás	11	12	6	7	9	6
Tanuló/diák/főiskolás	3	3	2	1	1	-
Nyugdíjas	25	28	10	11	13	9
Háziasszony/GYES	4	4	1	1	-	1
Munkanélküli	4	5	1	2	-	4
Családi állapot						
Házastársi/élettársi kapcsolat	65	64	71	73	72	76
Özvegy/elvált/külön él	16	17	11	10	11	7
Egyedül él	19	18	18	17	17	17
Nettó jövedelem						
50e Ft vagy alatta	26	28	13	13	10	19
50-70e Ft	24	24	23	23	25	19
70-90e Ft	15	12	25	27	24	33
90-110e Ft	9	8	12	13	14	11
110-130e Ft	3	3	4	5	4	6
130-150e Ft	4	3	5	6	7	4
150e Ft felett	2	2	3	2	4	0
NT/NV	18	19	14	11	11	9
Internet használat						
Igen	32	30	50	48	54	37
Nem	68	70	50	52	47	63

⁸ A táblázatban a szignifikáns eltéréseket kiemeltük, Keresztábra, 3. spo.⁹ N=128 Azok a bankváltók, akik a B7b kérdésre feleltek.

A mintaelemszám a bankváltók és a bankot nem váltóknál lehetővé tette, hogy a demográfiai jellemzők hatásait regressziós módszerrel is megvizsgáltuk.¹⁰ Kerestük azokat a tulajdonságokat, melyek megléte szignifikánsan növeli a bankváltás esélyét. A logisztikus regressziós elemzés a következő eredményeket hozta (2. táblázat):

- A változók közül legerősebb magyarázó ereje a nemnek és az iskolai végzettségnek volt, a magasabb iskolai végzettségű férfiak hajlamosabbak a bankváltásra
- Pozitív a kapcsolat a jövedelemmel is, vagyis a magasabb jövedelmű csoportok hajlamosabbak a bankváltásra (8. spo).

2. táblázat. A demográfiai jellemzők bankváltást magyarázó ereje¹¹

	B	Sig.	Exp(B)
Városi	-,182	,350	,833
Férfi	,730	,000	2,075
Fiatal	,222	,259	1,248
Min. érettségizett	,605	,004	1,832
Családos	,377	,067	1,457
Jövedelem	-,448	,024	,639
Inthaszn	,366	,088	1,443
Constant	-2,336	,000	,097

Fenti táblázatunkban láthatjuk, hogy a vizsgálatba bevon 7 független változó közül mindössze kettő, áll szignifikáns kapcsolatban a bankváltással, a férfiak és a magasabb iskolai végzettségűek szignifikánsan magasabb arányban fordulnak elő a bankváltók között. Mivel a modellünk bankváltást magyarázó ereje 7 változó esetén csekély, fontosnak tartottuk a logisztikus regressziós modell lefuttatását csak azokra a változókra, - melyek fenti eredményeink alapján - szignifikáns kapcsolatban állnak a bankváltással. Reméltük továbbá, hogy amennyiben csak a két változóra vizsgáljuk a modellt,

¹⁰ Regresszió definíciója ld. 4. oldal.

A kódolásnál jövedelem esetén az alacsonyabb jövedelműeket vettük figyelembe. Döntésünk oka az volt, hogy a válaszmehtagadók között (NT/NV) –kutatásai tapasztalataink alapján– nagyobb arányban vannak jelen a magasabb jövedelemmel rendelkezők, Várakozásainknak megfelelően negatív kapcsolatot látunk a jövedelem és a bankváltás között. Tehát, minél alacsonyabb jövedelemmel rendelkezik valaki, annál kevesebb az esélye annak, hogy bankot vált.

A vizsgálatba bevont változókra a következő bontást alkalmaztuk: Település típus (1= nagy város, 0=egyéb); Nem (1= férfi, 0=nő); Életkor(1=40 alatt, 0=40 felett); Iskolai végzettség (1=érettségi+, 0= nincs érettségi); Családi állapot (1=házass; 0=egyedül él); Jövedelem(1= átlag alatti, 0=átlag feletti); Internethasználat(1=igen, 0=nem).

¹¹ A táblázatban található elnevezések definiálása:

B: kifejezi, hogy a független változónk a 0 értékből az 1-be elmozdulva, mennyivel változik a függő változó átlagértéke, azaz annak valószínűsége, hogy valaki bankváltó.

Sign.: szignifikancia ld. 3. oldal, $p < 0,05$

Exp(B): parciális esélyhányados, megmutatja, hogy a független változóinkon belül a bankváltás esélye hányszorosára nő (pl: a férfiaknál 2,075-ször, és a magasabb iskolai végzettségűeknél: 1,83-szor nagyobb a bankváltás esélye, mint a nők illetve az alacsonyabb iskolázottságúak körében)

Az R^2 vizsgálatokor (8.spo) láthatjuk, hogy a modell magyarázó ereje csekély, 10 % körüli.

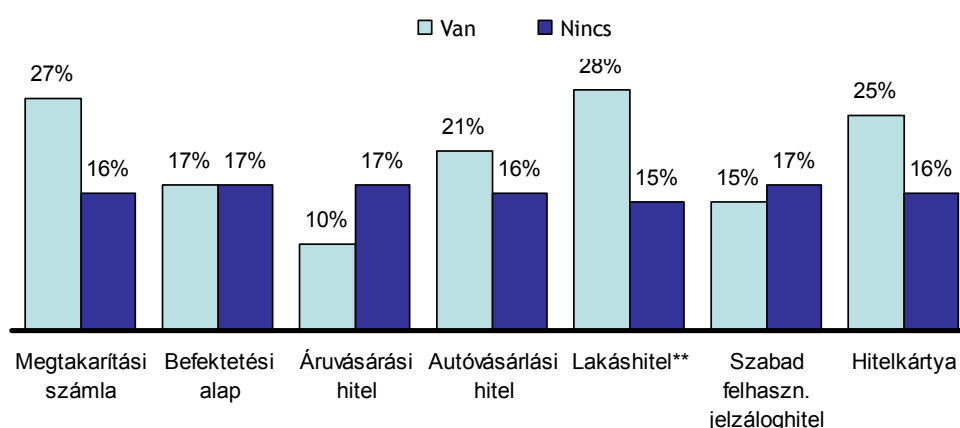
annak magyarázó ereje nőni fog. A regressziós modell lefuttatása után várakozásainktól elért eredményeket kaptunk (eredm1_új.spo). Bár a két független változó valóban erős szignifikáns kapcsolatot mutat, a modell magyarázó ereje még inkább csökkent (6% körüli). Ennek megfelelően eredményeink alapján megfogalmazhatjuk, hogy bár a szocio-demográfiai jellemzők közül kettő valóban növeli a bankváltás esélyét (férfi, magasabb iskolai végzettség) önmagában a bankváltást nem magyarázza.

Ezek alapján igazoltnak látjuk azt a feltételezést, hogy a státusz és az ismereti, kulturális különbségek befolyásolják a bankváltást. Ugyanakkor azt is meg kell jegyeznünk, hogy a kapcsolat nem determinisztikus, vannak nem elhanyagolható számban alacsonyabb végzettségű bankváltók is.

Termékhasználat hatása a bankváltásra

Elemzésünkben megvizsgáltuk, hogy az egyes – számlához szervesen nem kapcsolódó – termékeket igénybe vevők esetén mekkora bankváltók aránya. Arra kerestük a választ, hogy adatokkal alátámasztható-e az a feltételezés, miszerint az egyes termékek igénybevétele esetén nő a váltási hajlandóság. Általánosságban kijelenthető-e, hogy vannak olyan folyószámlához szervesen nem kapcsolódó banki termékek, melyek igénybevétele, növeli a bankváltás esélyét vagy éppen ellentétesen hat, a lojalitást erősíti.¹²

3. ábra. Bankváltók termékhasználatára

Bázis: Bankváltók, boostolt minta N=150

¹² Szignifikancia: 0,05

Nagyon komoly szignifikáns kapcsolat figyelhető meg a lakáshittel¹³ való rendelkezés és a folyószámlaváltás között. Akik rendelkeznek lakáshittel, jóval magasabb arányban váltottak folyószámla-vezető bankot, mint akik nem. Emellett, akik rendelkeznek megtakarítási számlával, nagyobb valószínűséggel váltottak bankot, mint akik nem.¹⁴

Regressziós elemzéssel is megvizsgáltuk a folyószámlához szervesen nem kapcsolódó termékek igénybevétele és a bankváltás közötti kapcsolatot. A regressziós elemzéssel célunk az volt, hogy rámutassunk azokra a vizsgálatba bevont tényezőket, melyek szignifikánsan befolyásolják a bankváltást. Az eredetileg elemzett összes terméket megvizsgálva, egyedül a lakáshitel mutat erős szignifikáns kapcsolatot. (3. táblázat, 10. spo).

3. táblázat. Termékhasználat és bankváltás közötti kapcsolat¹⁵

	B	Sig.	Exp(B)
Takarékszám	,594	,146	1,812
Befektetési alap	,047	,966	1,049
Áruvásárlási hitel	-,701	,090	,496
Autóvásárlási hitel	,268	,340	1,308
Lakáshitel	,795	,001	2,215
Jelzáloghitel	-,071	,887	,932
Személyi kölcsön	,199	,482	1,220
Hitelkártya	,519	,205	1,680
Constant	-1,775	,000	,169

Külön lefuttattuk regressziós modellünket arra az egyetlen termékre melyet előbb szignifikánsnak találtunk. Lakáshitelt felvettek valóban szignifikánsan nagyobb arányban vannak a bankváltók között, ugyanakkor a modell magyarázó ereje összességében itt is csekély. Fenti eredményeinkhez hasonlóan az R²: 2% körüli¹⁶ (eredm2_új.spo).

¹³ Szignifikancia: 0,01

¹⁴ A befektetések elemzésekor mindenképpen meg kell említenünk az adatfelvétel időpontjának befolyásoló hatásait. Mivel az adatfelvétel tavaly tavasszal történt, így a kamatadó ekkor még nem érvényesült, mely a versenyhelyzetet erősítheti. Továbbá januártól a bankok többsége a meghirdetett legmagasabb kamat ellenében kötelezővé tették a számlanyitást, így lehetséges, hogy ideai adatfelvétel esetén a befektetés is a számlaváltási hajlandóságot növelő termékek egyike lenne.

¹⁵ A modellben részvevő változók kódolása minden változó esetén a következőképpen alakult: 1=igénybe veszi a banki terméket; 0=nem veszi igénybe a banki terméket.

¹⁶ R² megmutatja, hogy a modell a függő változó varianciájának hány %-át magyarázza. Tehát, a lakáshitel – százalékból kifejezve – mennyire magyarázza a bankváltást.

Ha külön vizsgáljuk azokat, akik az elmúlt 5 évben vették fel a lakáshitelt, a kapcsolat még erősebb (4. táblázat):

4. táblázat. Bankváltás és számlanyitás lakáshitel felvétel tükrében (15. spo)¹⁷

	Vett fel lakáshitelt az elmúlt 5 évben	Nem vett fel lakáshitel az elmúlt 5 évben
Bankváltó	17%	6%
Nyitott új folyószámlát az elmúlt 5 évben	54%	38%

Ha tehát a múltbéli folyószámla-váltásokat tekintjük, kijelenthetjük, hogy a lakáshitelek terjedése jelentős részben lehet felelős a bankváltásokért.

A hitelátvitellel kapcsolatos ismeretek és a bankváltás kapcsolata

A hitelátviteli lehetőség ismeretét két csoporton vizsgáltuk: bankváltók és bankot nem váltók továbbá a tudatosabb és kevésbé tudatos váltókon. Összességében megfogalmazható, hogy a bankváltók hitelátvitel terén is tájékozottabbak. A számlaváltás és a hitelátvitel ismerete kapcsolatban áll egymással, ha az egyikben van előrelépés, akkor az a másikra is hatással lesz (4. spo).

Választási lehetőség korlátozottságának érzete fogyasztási hitelek esetében

Az eredeti anyagban láhattuk, hogy jelentős azok aránya, akik úgy érezték, hogy nem volt reális lehetőségük bankot választani fogyasztási hitel esetében. Ezt a kérdést a kérdőív nem választotta szét egyes hitelfajtákra, ezért a workshop-on elhangzó felvetések kapcsán egy keresztábrával¹⁸ megvizsgáltuk a különbségeket az egyes hitelfajtákra vonatkozóan.

Ebből azt láthatjuk, hogy az autóvásárlási hitelt felvetteknél a legerősebb a választási lehetőségek korlátozottságának érzete, míg ez a személyi kölcsönnél a legalacsonyabb (5. spo).

¹⁷ Szignifikancia: 0,01; 0,05

¹⁸ Keresztábra definíció ld. 4. oldal

Egyéni bankhasználati diverzitás és folyószámla-váltás kapcsolata

Feltételezésünk szerint az egyéni bankhasználati diverzitás (hány terméket és hány bankot használ) - az ügyfél rugalmasságából, kondíciós- és termékismeretéből - adódóan a folyószámlaváltás hajlandóságát növeli.

Ezért itt is regressziós elemzést végeztünk, amelybe bevontuk e két fent említett változót.

5. táblázat. Bank-és termékhasználat intenzitásának hatásai (7.spo)

	B	Sig.	Exp(B)
Bankkapcsolatok száma	,277	,026	1,319
Termékszám	,070	,628	1,072
Constant	-2,044	,000	,130

Eredményeink alapján kijelenthető, hogy a két vizsgált változó közül a bankkapcsolatok száma befolyásolja szignifikánsan a múltbeli váltás lehetőségét, váltáskor annak jótékony hatása érvényesült. Tehát, minél több bankkal állt valaki kapcsolatban, annál nagyobb eséllyel váltott már bankot. Ezt az állításunkat támasztja alá az is, ha a változók átlageredményeit vizsgáljuk. A bankváltóknál valóban magasabb az átlagos bankkapcsolatok száma (átlag: 1,57), mint a bankot nem váltókénak (átlag: 1,35) (7. spo.).

Csak a bankkapcsolatok számát vizsgálva, láthatjuk, hogy most erősebb kapcsolatban áll a bankváltással, de a modell magyarázó ereje itt is csekély, 2% körüli (eredm3_új.spo).

Ez az elemzés tehát rávilágít arra, hogy a többes bankhasználat serkenti a váltást.

Folyószámlához kapcsolódó termékek használata és a váltás kapcsolata

A folyószámlához kapcsolódó szolgáltatások igénybevételének intenzitása egyéneenként eltérő lehet. A használatbeli különbség nem csak termékszínten mutatkozik meg (több folyószámlához kapcsolódó terméket használ), hanem alkalmazás területén is (utalások interneten, személyesen, csoportos beszédessel stb.).

Jelen esetben elképzelhetőnek tartottuk, hogy mivel a kifinomultabb folyószámla használat technikailag nehezíti a váltást (pl. csoportos beszédések átírányítása), éppen ezért negatív lesz a kapcsolat a váltás és a kifinomult használat között. Ugyanakkor az is szóba jött, mint lehetséges hipotézis, hogy a szofisztikált használók ismereti és kulturális okokból éppen hogy nagyobb valószínűséggel lehetnek váltók.

6. táblázat Szofisztikált folyószámla használat és bankváltás (9.spo)

	B	Sig.	Exp(B)
Személyesen szokott utalni	,571	,014	1,771
Telef./Interneten utal	,085	,802	1,089
Állandó átutalása van	-,199	,372	,819
Csoportos beszédése van	,792	,000	2,207
Betétet kötött le	-,430	,042	,650
Hitelkerete van	,308	,105	1,361
Magasnak találja a fszla költségeket	-,158	,429	,854
A fszla költségek összehasonlíthatók	,577	,018	1,781
Constant	-1,969	,000	,140

A regressziós eredményeinkből láthatjuk, hogy a szofisztikáltabb folyószámla használat – nyilván nem közvetlenül – de valóban támogatja a váltást. A csoportos beszédés, mint egy szofisztikált számlahasználati lehetőség esetén nem általános az a kijelentés, hogy a csoportos beszédést használók körében gyakoribb lenne a bankváltás. Előző beszélgetésünk alkalmával (workshop) hosszán kitértünk a csoportos beszédés bankváltást befolyásoló esetleges negatív hatásaira. Eredményeinkből ezen feltételezésünk nem támasztható alá, sőt meg is cáfolja azt. A csoportos beszédés egy a több olyan vizsgált termék közül, mely a szofisztikáltabb folyószámla használatot támogatja, és ez jelen körülmények között, ma még inkább erősíti, mint akadályozza a bankváltást (6. táblázat).

További két termék szignifikáns hatása is megfigyelhető. Míg az egyik pozitív, a másik negatívan hat a bankváltásra (9. spo):

- A betétlekötés használata minél intenzívebb, annál nagyobb eséllyel lesznek a lekötők a bank lojális ügyfelei, tartoznak a nem bankváltók csoportjába.
- Ha valaki összehasonlíthatónak érzi a folyószámla kondíciókat, annál nagyobb eséllyel válik bankváltóvá. Az összehasonlítás folyamatát megelőzi a kondíciók pontos ismeret, az igény arra,

hogy többlettudással rendelkezünk az adott témában. Tehát, az az érzet, miszerint megfelelő ismeretek tudatában állunk folyószámla kondíciók terén, támogatni tudja a bankváltást.

Fenti eredményeinkből láthattuk, hogy az általunk vizsgált 8 változó közül 3 áll (pozitív) szignifikáns kapcsolatban a bankváltással: személyesen szokott utalni, csoportos beszédese van, a folyószámla kondíciók összehasonlíthatóak, közülük is a legerősebb a csoportos beszédés.¹⁹ A regressziós modellünket erre a három változóra lefuttatva, azt tapasztaljuk, hogy a 3 változó „sorrendisége” a szignifikáns kapcsolat erőssége alapján nem változott, most is a csoportos beszédés mutatja a legerősebb kapcsolatot a bankváltással (eredm4_új.spo).²⁰

Megállapítható tehát, hogy a kifinomultabb folyószámla használat serkentőleg hat a bankváltásra és jelenleg ez ellensúlyozza azt a hatást, hogy a kifinomultabb termékhasználat technikailag bonyolítja a váltást.

Kiemelendőnek tartjuk továbbá azt is, hogy a kondíciók összehasonlíthatóságának érzete támogatja a bankváltást. Serkentheti tehát a versenyt az, ha a fogyasztók objektíven könnyebben hasonlíthatják össze az egyes ajánlatokat, de legalábbis magabiztosabbnak érzik magukat ezen a téren.

---

¹⁹ Láthattuk, hogy a betételekötés bár szignifikáns kapcsolatban áll a bankváltással, negatívan hat a bankváltásra, ezért mostani elemzésünkben nem szerepel

²⁰ A modell magyarázó ereje csekély 5% körüli.

A folyószámla-váltási terveket befolyásoló tényezők

Az eddigi vizsgálataink historikus szemléletűek voltak annyiban, hogy a már váltottak esetében vizsgáltuk a befolyásoló tényezőket. Ennek lehet torzító hatása is: pl.: a váltás után alakult-e ki egy vélemény (a folyószámla ajánlatok összehasonlíthatósága terén, a váltás során tanultak miatt). Éppen ezért „előre” is ki kell tekintenünk, vagyis meg kell nézni, hogy a váltási hajlandóságot mi befolyásolja, a bankot nem váltottak körében. Hipotézisünk az volt, hogy a váltást tervezők körében is hasonlóak lesznek a befolyásoló tényezők, mint azt láthattuk korábban a bankváltóknál.

Regressziós elemzéssel kerestük meg, azokat a tényezőket, melyek befolyásolhatják a váltási hajlandóságot. Elemzésünk célja az volt, hogy – azoknál, akiknél elképzelhető az új számlanyitás – rámutassunk azokra a tényezőkre, melyek valóban szignifikánsan befolyásolják az „elképzelhetőnek tartom, hogy a közeljövőben új számlát nyitok” csoportba tartozást. Mostani elemzésünkben is ugyanazokra a változókra támaszkodunk, melyeket már a bankváltóknál megfigyelhettünk (12. spo):

- demográfiai adatok,
- termékhasználat,
- folyószámla használat
- Bankhasználati és termékhasználati diverzitás

7. táblázat. A tervezett bankváltás befolyásoló tényezői (12.spo)

	B	Sig.	Exp(B)
Bankkapcsolatok száma	-,167	,596	,846
Személyesen szokott utalni	-,207	,684	,813
Telefonon, interneten utal	-,073	,920	,929
Állandó átutalása van	,495	,247	1,641
Csoportos beszédése van	-,024	,957	,977
Betétet kötött le	,366	,377	1,441
Hitelkerete van	-,049	,903	,952
Magasak a fszla-hoz kapcs. költségek	1,060	,005	2,887
A fszla kondíciók összehasonlíthatók	1,206	,004	3,340
Takarékszámlla	-18,462	,998	,000
Befektetési alap	1,701	,223	5,480
Áruvásárlási hitel	,605	,461	1,830
Autóvásárlási hitel	,258	,751	1,295
Lakáshitel	1,068	,164	2,910
Jelzáloghitel	,500	,676	1,648
Személyi kölcsön	1,598	,030	4,941
Hitelkártya	1,068	,226	2,908
Hitele van	-1,432	,054	,239
Városi lakos	,458	,280	1,581
Férfi	,469	,202	1,598
Fiatal	,524	,203	1,688
Isk. végz.	,644	,129	1,904
Családos	,189	,652	1,208
Jövedelem	,477	,219	1,612
Internet használat	,883	,042	2,418
Constant	-5,843	,000	,003

Bár a jövőben bankváltást tervezők aránya a mintán belül alacsony, 5% körüli, valóban kevesen vannak, de érveik között – hasonlóan a tényleges bankváltókhoz – szintén racionális szempontok érvényesülnek. A jövőben váltást tervezőkre inkább jellemző (7. táblázat):

- Magasnak ítéli meg a folyószámlához kapcsolódó költségeket
- Szerinte a számla kondíciók összehasonlíthatók
- Jelenleg van hitelük, személyi kölcsön
- Inkább internet használók

Lineáris regressziós elemzéssel is lefuttattuk a változókat, csak itt a függő változónk, nem dichotóm, hanem kategorikus (Mennyire valószínű, hogy az elkövetkezendő egy évben új folyószámlát nyit? 1-5-ig). Ebben az esetben listánk három változóval bővül, melyek szintén szignifikánsan növelik a jövőbeni nyitást esélyét (13. spo):

- Személyesen szokott utalni
- Fiatal
- Házastársi, élettársi kapcsolatban él

Hipotézisünk részben beigazolódtott, hiszen itt is hasonlóak a befolyásoló szempontok, mint a korábban már váltók esetében. Kiemeljük azonban azt, hogy egy új elemmel bővül a lista, amely a folyószámla költségeinek magas voltához kapcsolódik. Akik a költségeket magasnak tartják, azon inkább váltanának.

Kiemelendő továbbá, hogy a lakáshitel itt viszont nem került be a szignifikáns magyarázó tényezők közé.

Regressziós elemzésünket csak azokra a változókra lefuttatva, melyek szignifikánsnak bizonyulnak, láthatjuk, hogy a jövőben új számlanyitást tervezők körében szignifikánsan nagyobb arányban vannak azok, akik magasnak találják a folyószámla költségeket, akik szerint a számla kondíciók összehasonlítható, továbbá internethasználók (eredm5_új.spo).²¹

Tehát bár kétségtelenül alacsony a váltási hajlandóság, a kevés váltani tervező esetében a költségek magas érzete, és az ajánlatok összehasonlíthatóságába vetett hit a döntő motiváció.

A váltási tervek és a korábbi bankváltás kapcsolata

Megvizsgáltuk, hogy azok, akik már megéltek egy bankváltást, azok vajon magasabb arányban tervezik-e a jövőbeli bankváltást vagy sem (16. spo).

Azt láttuk, hogy míg a korábban nem váltók 80%-a állította, hogy biztosan nem fog váltani a következő egy évben, addig a már egyszer váltottak esetében csupán 69%.

Vagyis a korábbi váltás valószínűbbé teszi a jövőbeli bankváltást.

²¹ A modell magyarázó ereje, bár erősebb 13% körüli, még mindig csekélynek mondható.

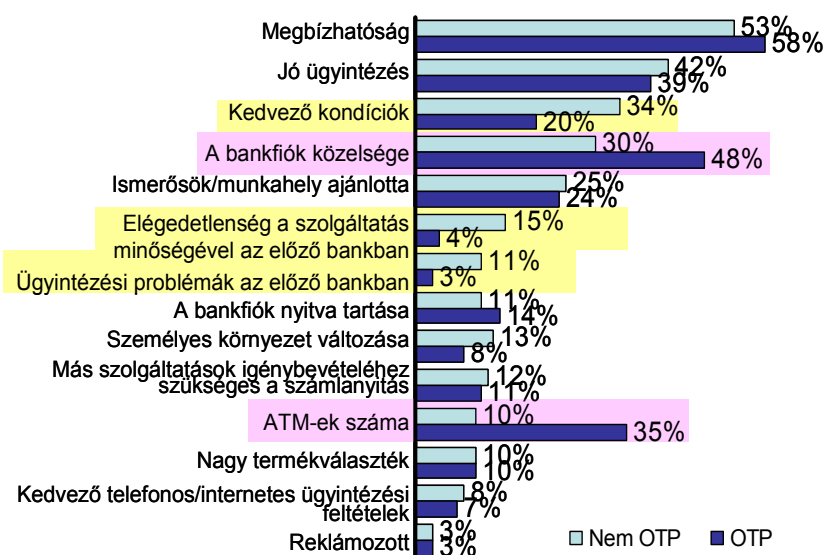
Az OTP-t választók sajátos szempontjai

Mivel az OTP piaci részesedéséből adódóan önmagában lefedi a piac több mint harmadát, így a versenytárs bankok külön kezelése az alacsonyabb minta elemszám miatt a további elemzések során torzítólag hathat. Ezt elkerülendő, a bankszintű elemzések utólagos értelmezéséhez bankhasználat alapján két csoportot generáltunk:

- a) OTP-nél új számlát nyitók
- b) Nem OTP-nél (OTP-n kívüli összes bank összevont eredménye) új számlát nyitók

Hipotézisünk szerint, a két szegmens bankválasztás terén eltérő szempontok alapján hozza meg a végső döntést, az OTP domináns piaci helyzete, ezen belül kiemelkedően jó disztribúciója fontos szempont abban, hogy a fogyasztók ezt a bankot válasszák.

4. ábra. Új számlanyitás, OTP vs. nem OTP

Bázis: Melyik banknál nyitott új folyószámlát: N=389
 Nem OTP: N=228; OTP: N=161

Hipotézisünk jórészt beigazolódt. A nem OTP- nél számlát nyitókat a régi ügyintézési problémák, a szolgáltatás nem megfelelő minősége és az új bank kínálta kedvezőbb kondíciók vonzzák. Az OTP- t választók a jelentős disztribúció, a jó elérhetőség – a bankfiók közelsége, ATM-ek száma – miatt döntenek a bank mellett (6. spo).

4. Összegzés, következtetések

Bár kétségtelen, hogy a váltók és a váltani szándékozók aránya alacsony, és az is kétségtelen, hogy a bankválasztás sok esetben kényelmi szempontok által determinált, az elemzésünk alapján azt is elmondhatjuk, hogy a szűk váltói és váltani szándékozó kör gondolkodásában azért már most is erősen jelen vannak a tudatos és racionális szempontok.

Az adatok alapján kimutatható, hogy a lakáshitelezésnek a múltban jelentős szerepe volt a bankváltásokban. Feltételezhető, hogy ezen folyószámla-váltások jó része nem volt teljesen önkéntesen választott, és erre utaló adatok is láthatóak az eredményekben. Mindazonáltal emellett azt is látnunk kell, hogy akik már váltottak egyszer folyószámla-vezető bankot, azok hajlamosabbak erre a jövőben is. Vagyis a lakáshitelezéshez kötődő váltásoknak a jövőben akár pozitív hatása is lehet – ezen áttételen keresztül – a váltásokra.

Az is fontos tanulság, hogy a többes bankhasználat serkenti a váltást, éppen fontos, hogy ne csökkenjen az egy főre jutó bankkapcsolatok száma. Ezt támogathatja a hitelezésben meglévő verseny erősödése.

A jelenleg alacsony bankváltási hajlandóságot a költségekkel való elégedetlenség motiválja, azok körében, akik képesnek érzik magukat arra, hogy összehasonlítsák az egyes ajánlatokat. Itt fontos szerepe lehet a Gazdasági Versenyhivatalnak, de akár más szervezeteknek is, hiszen a költségek objektív összehasonlíthatóságát lehetséges volna támogatni. Ezen belül kiemelt szerepe lehet az internetes tájékoztatásnak, hiszen a váltani szándékozók esetében magasabb az internet használat, mint mások esetében.

A csoportos beszédés önmagában jelenleg nem látszik komoly akadályozó tényezőnek, ezért a számlaszám hordozhatóság bevezetése véleményünk szerint csak másodlagos prioritás lehet a költségek összehasonlíthatósága érdekében tett lépések után.